
This item was submitted to [Loughborough's Research Repository](#) by the author.
Items in Figshare are protected by copyright, with all rights reserved, unless otherwise indicated.

4MC5_mp3_Our Story_Oral Histories of Women from Turkey

PLEASE CITE THE PUBLISHED VERSION

LICENCE

CC BY-NC-ND 4.0

REPOSITORY RECORD

Camcı, Meral. 2021. "4mc5_mp3_our Story_oral Histories of Women from Turkey". Loughborough University.
<https://doi.org/10.17028/rd.lboro.13482831.v1>.

Ben ailemle başlayım isterseniz, ailenin ne olduğu ile başlayayım. Bir kere ailem Mardin kent merkezinde doğmuşlar. Annem altı yaşında, annemin ailesi Diyarbakır'a geliyor. Babam da öyle, her ikisi de merkezde, oranın eşraf ailesinden bir aileye mensuplar. Birbirlerini başlarda tanımıyorlar tabi ki. Sonra tanışıyorlar, Diyarbakır'da evleniyorlar ve ben Diyarbakır'da doğuyorum. Altı aylık İstanbul'a geliyorum. Ben ondan sonra hiç Mardin'i falan görmedim. Uzun yıllar sonra, geçenlerde gittim, gördüm. Çok mükemmel bir ailem vardı gerçekten. Dedemle başlayayım, baba dedemi görmedim, babaannemi tanıyorum. Baba dedem ben doğduğum zaman vefat etmiş. Fakat anne dedem inanılmaz, şu anda anlatılması çok zor, mükemmel bir insan. Karısına, anneanneme inanılmaz saygı gösteren, oturduğu zaman arkasına kırlentleri koyan, sepetini her sabah alıp, alışverişini yapıp anneanneme getiren... Tabi ki yıllar sonra tanık olduğum için anlatıyorum, bu kadar sevecen... Annemler dokuz kardeş, babam da dört kardeş. Anne boyumda böyle bir şey var. Babaannem yalnız olduğu için İstanbul'da bizimle, amcamlarla yaşadı. Ve İstanbul'da ben büyüdüm, bu yaşıma kadar da İstanbul'dayım. Sadece üç yıl öğretmenlik nedeniyle İstanbul dışına çıktım.

Öyle mutlu bir ailede doğdum ki, babamla annemin kavga ettiklerini hiç görmedim. Hiç babamın sesinin yükseldiğini görmedim. Babam sadece gözleriyle bir şeyleri bize anlatırdı. O kadar sevgi dolu bir insandı ki, ben babamı otuz yıldır kaybettim ama otuz yıldır ben baba derim, öyle bir duygu. Yine aynı şekilde annem de. Çok mutlu bir aileydik. Biz dört kardeşiz. Bu anlattığım tanımlamayı her yerde ve herkes tarafından dinleyebilirsiniz, duyabilirsiniz. Ama sonrası tabi ki böyle bir şey olmayacak benim adıma.

İnanılmaz büyük bir sevgiyle büyüdük. Babam bize çok meraklıydı, annem aynı şekilde. Titiz bir kadındı, çok temiz bir kadındı. Biz dört kardeş üniversiteyi okuduk, iki kardeş inşaat mühendisi, ben sosyolojiyi bitirdim, diğer kardeşim de açık öğretim okudu. Böylece biz mutlu bir aileyi tamamladık. Uzun yıllar birlikteydik. Ben kardeşlerime bağırdığımı, ya da kavga ettiğimi hâlâ bilmiyorum. Hala bana mesaj atıyorlar 'ablam' diye. Böyle mutlu bir aileden geldik. Dolayısıyla bizde kadının ötekileştirildiği ya da kadının yok sayıldığı, başka bir yere oturtulduğu bir şey yoktu. Bu anlattığım hikâyenin benzeri, iki amcamda ve halamda da aynı şekilde. Teyzelerimde de öyle. Gerçekten biz olağanüstü mutlu ailelerden, iletişim kurabilen... Ama tabi gerisinde belki bir şeyler vardır kendi içlerinde ama, mesela dayım şu anda seksen beş yaşında bu sabah beni arıyor, 'nasılsın kızım, iyi misin, nasıl gidiyor hayatın' diyor. Hâlâ ilişkilerimizin devam ettiği bir yapıya sahibiz. Çünkü bu benim... Neden dedemle başladım? Benim dedem öyle bir insandı, öyle mükemmel bir insandı. Bir şey daha söylemek istiyorum. Benim hayatımda çok önemlidir çünkü. Anneannemle dedeme gittiğimiz zaman Florya'da... Daha doğrusu şöyle anlatayım. Uzun yıllar Taksim'deydik, daha sonra Florya'ya taşındık. Orta ikideydim, 1962 yılında Florya'ya geldik ve hâlâ Florya'dayız. Ben değilim tabi. Kardeşim hâlâ Florya'da oturuyor. Biz Floryalıyız yani. 62 yılından beri Floryalıyız. Tabi ki oradaki entelektüel kimlik de bizi çok etkiledi. Gerçekten ev sahibimiz çok mükemmel bir doktorun hanımıydı. Dame De Sion mezunuydu. Dolayısıyla da ilişkilerimiz çok farklıydı. Yazlık gibi görünüyor ama Florya çok farklıdır. Kendine bir yapısı vardır. Şimdiki Florya ile kesinlikle karıştırmayın, asla. Küçük küçük villalar vardır ve siz o küçük villalarda yaşarsınız. Küçük evlerdir böyle, dağınık köy gibidir. Biri bir yerde

diğeri bir yerde. Ama ilişkiler çok sıcaktır. Dostluklar çok güzeldir. Örneğin faytonlar vardı Florya istasyonunda. Trenden indiğiniz zaman faytona binerdiniz. Bizim köpeğimiz vardı, Koşkoş. Beni her sabah istasyonu kadar götürürdü. Ben Yeşilköy Ortaokulu mezunuyum. Bakırköy Lisesi mezunuyum. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji mezunuyum. Bu arada üzerine açık öğretim halkla ilişkiler okudum. Böyle bir serüvenim var. Koşkoş beni her sabah götürür, öğlen geldiğim zaman da tepede beni beklerdi. Böyle bir köpeğimiz vardı. Tabii o faytonlar ve babamın arabası vardı o zaman. Yolda kim kimi görse, ki o karda, soğukta yürüyorsa arabasına alır ve bir yere bırakırdı. Yani arabaya binmemek gibi, korkmak gibi, ya da nasıl söyleyim size, zarar görmek gibi, öyle bir duygu, öyle bir düşünce yok. Bunu babam da yapıyordu, karşıdaki komşular ya da dışardaki insanlar da yapıyordu. Mesela her ramazan, babam, otuz gün iftar saatine yakın gider pide alır fırından, özel yaptırır ve herkese dağıtırdı. Böyle değişik bir insandı. Misyoner, kendi içinde çok değerleri olan bir insandı. Tabi ki onun bize yansıması böyle gerçekleşti. Biz, bağırmanın çağırmanın olmadığı, eğlenmenin çok olduğu, hani o yazlık sinemanın keyfini yaşadığımız, bunu özellikle söylüyorum ki, geçmişte yaşanmışlıklar son derece önemli. Saat ona çeyrek kala film başlardı kampinglerde. Belki büyükler anlatır size. Orada babam arabaya koyar hepimizi, götürür, film izleriz hep beraber. Her akşam. Çünkü Florya’da başka bir eğlence yok. Dolayısıyla da yazı o şekilde geçirirdik. Zaten denize evden mayolarımızı giyerek gidiyorduk. Ayağımızda tokyolarımız, üzerimizde deniz elbisemiz, havlularımızla motellerden denize giriyorduk. Ben şu yaşıma kadar Güneş Plajına adımımı atmış insan değilim. Özel motellerden denize giriyorduk. Son derece temiz, rahat, özgür, çok özgür, inanılmaz özgür bir ortamda büyüdüm. Öyle yetiştim.

Üniversitede aslında hukuk fakültesini kazanmıştım, ama hukuk okumak istemedim, tabii ki şu anda pişman mıyım? Neden? Şöyle: Ben yalan söyleyip başkalarının hakkını koruyamam kollayamam. Hukukta yalan söylemek yok ama o günkü bakış açım böyle. Sosyolojiyi de yazmıştım. Sosyoloji benim için önemli. Çünkü toplumu bilme, o günkü siyasal ortam, siyasal gerilimler, çalkantılı dönem, sağ sol çatışması, o kadar ciddi sorunlar vardı ki... bir de lisede, Allah rahmet eylesin, (...) çok değerli bir felsefe hocasıydı. Adeta onun asistanlığını yapıyordum.

Bakırköy Lisesi özel bir lisedir. Gerçekten özel bir lisedir. Çok da özel insanlar yetişmiştir oradan. Bakın şu anda on üç arkadaş, lise mezunu sınıf arkadaşımız, hâlâ görüşüyoruz. Pandemi olduğu için şu anda ayda bir toplantılarımızı yapamıyoruz. Ama pandemiye kadar, hatta pandemiden birkaç gün önce de beraberdik, on üç liseli genç kız toplanıyoruz, ellinci yılımızı kutladık. Feriye’de güzel bir yemek yaptık kendimize. Öyle bir yemek yiyerek kendimizi kutladık.

Bu arada orta sonda tarih dersinden kaldım. (....) hocam vardı, tarih dersinden beklemeye kaldım. Beklemeye kalmak kötü bir şeyi benim için ama sonuçta öylece geçti. Sonra Bakırköy Lisesinden mezun oldum. Akabinde de Sosyolojiyi kazanarak İstanbul Üniversitene gittim. Sabahları babam götürüyordu, arabayla... Dönüşte ben otobüsle dönüyordum. Taksim Florya otobüsü vardı. Bizim otobüsümüz yine özeldi. Çünkü çok az araba vardı. Herkesin binmemesi için, başkalarının binmesine engel olmak için fiyatı diğer otobüslerden biraz daha farklıydı. Mesela normal öğrenci 20 kuruştı, biz 40 kuruş ödüyorduk. Dolayısıyla otobüste sıkıntı çekmeyelim, rahat gidelim, rahat gelelim diye belediyenin de böyle bir lütfu oldu bizim için. Florya’nın

tek otobüsü vardı, başka bir şey yoktu. Özel arabanız varsa var, her evin ama özel arabası vardı. Dolayısıyla ihtiyaçlarımızı tamamen babam karşılıyordu.

Ben üniversiteye gidinceye kadar hiç çalışmadım. Bugün pişmanım, keşke çalışsaymışım. Hiç çalışmadım, iş hayatı nedir bilmiyordum. Çalışmalıymışım, çalışsaymışım, daha farklı birtakım deneyimlerim olurmuş. Okula git gel, okulda zaten arkadaşlarınız korunaklı, kendi içinizde. Siyasal görüşünüz ne olursa olsun, Küllük ve Hasıraltı'nda sohbetler. Kütüphane'de çalışmalar, sinemaya gitmeler, özellikle film festivallerine gitmeler, tiyatroya gitmeler. Gerçekten yaşam biçimimiz... Zaten kimsenin hayatında çok abartı yoktu. Böyle bir gerçeklik vardı.

Sağdaki komşumuz armatördü. İnanın onu armatör mü sıradan insan mı anlamazdınız. Böyle bir insan ayrımı, farklılaşma, üstten bakma, bir üst dil kullanma, ötekileştirme, böyle kavramlar benim oturduğum muhitte yoktu. Böyle bir şey yaşamadık. Mesela keçici teyzemiz vardı bizim. Keçici teyzenin keçileri vardı. Kızı Fen Fakültesinde okuyordu. Ben onların evine gidip sohbet ediyordum, yemek yiyordum. Evde yaptığımız özel bir yemek varsa onlara götürüyordum. Dolayısıyla öteki kavramını hiç yaşamadım, hiç görmedim o süreçte. Yoktu zaten, sadece ben değil. Şu anda ben arkadaşlarımla da konuşuyorum. Hatta arkadaşlarım arasında üç sosyoloji mezunu üniversiteden arkadaşım var. Biz beraber okuduk. Liseyi okuduk, üniversiteyi okuduk. Böyle bir beraberlik söz konusu. Bazen aileleri konuşuyoruz, o kadar benzer ailelere sahibiz ki... o kadar mutlu yetiştirilmişiz ki, ben kötü kavramının, kötü olabilecek başkasını hiç düşünemezdim.

Bu arada üniversitede bir yakışıklı beyle tanıştım. Sınıf arkadaşımdı. Hemen öyle evlilik, mevlilik, öyle bir şey yok. O zaten çok zor, geç mezun oldu. Çünkü kendi ailesi ile ilgili çalışması gerekiyordu. Ben Haziran'da mezun oldum. Fakat ben mezun olmadan önce işe yaramak istedim, çalışmak istedim. İşe gitmek, para kazanmak istedim. Sosyal Sigortalar Kurumunun işverenler servisi var Çemberlitaş'ta, halen orada. Bir tanıdığımız 'Genel Müdürü çok iyi tanıyorum, tanıştırayım, bir müracaat et' dedi. Daha mezun olmadan gittim, bana 'Diplomanı al da gel kızım' dedi. Diplomamı aldım ve orada işe başladım. Oradaki iş arkadaşlarımdan bazıları vefat etti, Allah rahmet eylesin. Bazıları da hâlâ birlikte olduğum insanlar. Çok güzel bir ortamımız vardı. Bir odada beş tane eleman oturuyoruz, bir yığın dosya, fasit denen bir şey, ben hayatımda ilk defa fasit görüyorum. İşverenler sigortalarını yatırmışlar mı, yatırmamışlar mı, onu kontrol ediyoruz. Sigortasını yatırmayanları ölçümleme yapıyoruz. Borçlarını çıkarıyoruz. Çünkü orada işçinin hakkını korumak gibi bir durumla karşı karşıyayız. Onlara bildirgeyle gönderiyoruz. Onlar bize üç aylık bordrolarını getiriyorlar, paralarını ödüyorlar. Böyle bir sistem. Ama o kadar çok masa üstünde dosya... Fakat odamız çok güzel (....) bana aşık oldu. Her gün bana şiir söylüyor, her gün bana bir şeyler söylüyor. Kendini ona benzetiyordu, sesi de öyle. Bize beş kişilik odada spiker taklidi yapıyordu falan. Enteresandı tabi. Fakat çok erken kaybettik onu.

Ben hareketli bir insan olduğum için masa başındaki durağanlık bana çok iyi gelmedi. Ben hep öğretmen olmak istiyordum. Bu arada tayinim çıkmış Gülnar'a. Gülnar değil, Bolu'nun Gerede'ye. Gülnar'la Gerede'yi karıştırdım. Gerede'ye çıkmış, fakat bana sormadan –burada ciddi bir şey var, o zamanlar iki kurum arasında

soruyorlar ‘İzin veriyor musunuz’ diye.- hayır demiş ‘izin vermiyoruz.’ Bana yazı geldi, Gerede’ye tayine babam uğraşmıştı, o zamanlar biliyorsunuz Güven Partisi ve Senatörlük vardı. Babamın amcasının oğlu senatördü. Dolayısıyla Gerede’ye tayinim çıkmıştı. Yakın bir yer değil ama tayininin çıkması önemli. Bana yazı geldi Milli Eğitim’den. Kâğıdı kaptığım gibi, o zaman daha 24 yaşında falanım, kâğıdı kaptığım gibi... ‘Ben’ dedim, ‘öğretmen olmak istiyordum. Siz buna izin vermemişsiniz. Bana böyle bir şeyi nasıl yaparsınız? Benim fikrimi sorsaydınız.’ ‘Sen çok iyi bir elemansın’ dedi, ‘çok iyi çalışıyorsun. Bu kuruma çok faydalı olacaksın, senin için daha iyi şeyler düşünüyorum.’ ‘Ne düşünüyorsunuz, müdür muavini olmamı mı istiyorsunuz? Ben bunları istemiyorum’ dedim. İstifa dilekçemi yazdım, masasına bıraktım ve da oradan ayrıldım.

Ayrıldım eve geldim ama evde sıkılmaya başladım. Bu arada babam tekrar Ankara’ya gitti. Tabii istifa etmemi istemedi, orada biraz gerilim oldu. ama ben dilekçemi yazmıştım, olayı da bitirmiştım. Çünkü bana sorsaydı, belki böyle olmayacaktı. Sormadığı için, beni hiçe saydığı için, beni önemsemediği için, o da bunun karşılığında... Ben zarar mı gördüm? Hayır, ben kesinlikle zarar görmedim. İstifa ettim, dört beş ay çalışmadım. O arada babam tekrar Ankara’ya gitti. Mudurnu’ya çıktı tayinim tekrar. Babamla gittik, gördük Mudurnu’yu, öyle iki dağın arasında küçücük bir kasaba ve bu kasaba da karlarla kaplı. ‘Yok’ dedim, ‘ben burada yapamam. Tek başıma oralarda olamam.’ Vazgeçtim. Ondan sonra babacığım tekrar gitti Ankara’ya. Ondan sonra bana telefon ettiler. ‘Manyas mı olsun, Karacabey mi?’ ‘Manyas olsun’ dedim. O zaman kuş cennetine yakın, deniz daha bir yakın. ‘Peki’ dediler, tayinim Manyas’a çıktı benim. Ve ben Manyas’a öğretmen olarak atandım.

Atandığım aman babam, annem, ben gittik. Tek başıma değilim, babam beni tek başıma göndermiyor. Orada güzel bir ev tuttuk. Üst katta karı koca amcalar, alt katta da ben. Ama dedem de yanımda, dedemi de aldık yanıma. Ev sobalı, iki odalı, böyle minik bir salon. Gayet güzel ama ben hayatımda soba yakmadım. Banyo sobası yakmadım, böyle bir gerçeklik var. Çünkü evimizdeki şey termosifondur. Dolayısıyla da hiç öyle bir şey yoktu. Evimiz o çağda, ö dönemde pisuarı olan alafranga tuvaleti ve alaturka tuvaleti olan öyle bir evde büyüdüm yani. Dolayısıyla, ev sobalıydı ama annem sobayı yakardı, çini sobalar.

Neyse sonuç itibarıyla teyze bana dedi ki, çok tatlı bir teyzeydi, ‘ben sana banyonun sobasını hep yakarım, sen merak etme kızım’ dedi. Dedem benimle altı ay kaldı. Ben o süreçte İstanbul’a çok az geldim. Orada, tabi her topluluğun, her yörenin kendine özgü bir takım kültürel değerleri var, Manyas çok güzel bir yer, gerçekten inanılmaz güzel. Küçük bir yer. İnsanları çok sıcak, ben İstanbul’dan gitmişim. Dolayısıyla da, sıcak ilişkiden geldiğim için karşı tarafa da sıcak ilişki yansıtıyorum ister istemez. Bir sosyal bilgiler öğretmeni ile tanıştım. Bizim okulda. Onlar Çerkezler ve Çerkezlerin üst sınıfı. Biliyorsunuz, Abaza, bey... onlar bey sınıfından. Gayet böyle üstten davranan, kimseyi beğenmeyen, kimseyle konuşmayan, çok az insanı evlerine kabul eden, ataerkil bir aile yapısı... ben sosyoloji kitabında okuduğum, öğrendiğim ataerkil ailenin, yapının (....) amcada gördüm. Kimse yanında konuşamaz, Çerkez’in (...) içeri girdiğinde herkes ayağa kalkıyor. Ve asla kimse bir şey isteyemiyor. Herhangi bir kötü davranış yok, herhangi bir şekilde ötekileştirmek yok, ama babanın ağır taassubu O kadar iyi bir insan ki, o kadar efendi bir insan ki, ama o Çerkezliğin

getirmiş olduğu, izin almak çok zor, bir yere gidemez, bir başka köye ziyarete gidemeyiz, anne araya girecektir, anne izin alacaktır, yolunu bulacaktır... Ben tabii böyle bunları gördükçe, ne oluyoruz yani, nasıl bir dünya bu dünya... Fakat öte yandan bakıyorsunuz amcası avukat, öbür amcası işletme mezunu, İstanbul’da okumuşlar falan filan. Ataerkil yapıyı ben orada çok net hissettim. Ve orada gerçekten kadının hiç sözünün olmadığı, kesinlikle ve kesinlikle herkesin itaat etmesi gerektiğini, orada gördüm, yaşadım da. Kendilerine minnettarım, beni orada hiç yalnız bırakmadılar. Öylesine kucakladılar ki, daha doğrusu Manyas’ın tamamı belki kucakladı, köyleri de dahil olmak üzere. Çok güzel öğrencilerim vardı, şu anda Facebook’a teşekkür ediyorum, öyle bir kuruluş olduğu için, orada okuttuğum öğrencilerimin bir kısmı beni buldu. Şu anda yazışıyoruz. ‘Hocam, lütfen gelin, o günler nasıldı?’ falan diye konuşuyoruz. Ben iki buçuk yıl orada öğretmenlik yaptım. Sonra dedem tabi ki döndü geldi İstanbul’a. Ondan sonra programını rica ettim müdür beyden, Cuma erken çıkıyordum, Pazartesi geç geliyordum, cuma akşamı Bandırma’dan vapura binip İstanbul’a geliyorum, Pazartesi sabah İstanbul’dan, babam beni bırakıyordu, çok kahrımı çekti, ben de oraya, okula derse gidiyordum. Çok sevilen bir öğretmendir gerçekten. O yadsınmaz bir şeydi.

Bu arada tabi ki (.....) bir yere gidecek. Tabi ki bu (...) otuz yıldır mesela ben çok büyük, (...) aşkım çok büyük, inanılmaz çok büyük seviyorum. O da beni seviyor, sözde ama. Fakat yine seviyor herhalde bilemeyeceğim. Sorumluluk taşımak, bir şeyi süregetirmek, sürdürmek, bir tuhafılık var, ben ama görmüyorum. Aşk var çünkü olayın içinde. Zaman zaman ayrılıyor, zaman zaman barışıyoruz, İstanbul’a geldiğimde görüyorum, görmüyorum. O beni arıyor, aramıyor, mektup yazıyor, yazmıyor... yani böyle mükemmel bir ilişki yok. Bu ilişki aşağı yukarı 7, 8 yıl kadar sürdü. Hiç evlenmeden, hiçbir şeyimiz yok. Dokunmuyoruz zaten. Ne derler adına, dokunup ilişki kurmak, bugünün koşullarında, böyle bir şey yok zaten. El ele tutuşuyorsun, sinemaya gidiyorsun. İşte orada falan, filan.

Tabi ki (...) şöyle koruyabilirim. Çok yaşlı bir babanın oğlu. Üç göbek İstanbullular. Bebek camiinin müezzini baba. Bebek’te hala (...) Kayalar mescidi, minare koydular. Kayalar Mescidinde, orası lojman. Bebek camiinin lojmanı. Orada dünyaya geliyor, 23 yıl orada büyüyor. Evden çıkıyor, denizde yüzünü yıkıyor, bu kadar Boğaz çocuğu. Annesinin gözü hiç görmüyor. Dolayısıyla da anne gözü görmediği için –eşim gerçekten çok yakışıklı idi- -herkes evladıyla iftihar eder- o sadece dokunarak evladını okşadığı ve büyüttüğü için. Tabi ki ikisi de yaşlı. Şöyle. Baba 50 yaşındaymış kayınvalidemle evlendiği zaman. Kayınvalidemin ikinci evliliği imiş çünkü aldatılmış birinci evliliğinden. Böyle bir acı hayatı var. Ve gözlerini kaybetmesinin de temel nedeni, onu da söyleyeyim, çok önemli bir nokta çünkü. Fatih’te oturuyorlar, celep bir ailenin kızı. Üç kardeşler, sokakta, cumbalı evde, aşağıda erik yiyor. Kardeşinden tuz istiyor. O sekiz dokuz yaşındaysa kardeşi de beş altı yaşında. Kardeşi cam tuzluğu atıyor. Cam tuzluğu atınca demire geliyor, tuzluk kırılıyor, gözüne geliyor ve gözlerini kaybediyor. Baba onu konservatuvara gönderiyor. Gözleri görmediği için, piyano çalışıyor. Körler okulunda ders alıyor. Bril alfabesini öğreniyor. Yani gerçekten her şeyiyle İstanbullu bir hanımefendiydi baktığınız zaman. İstanbullu demek belki doğru bir kavram değil ama... Doğru davranan, insan ilişkilerinde kurmaya çalışan, kibar, zarif, şık, gözü görmediği halde çok uyumlu

giyinmeyi hedefleyen, etraftan bu konularda onay almayı isteyen ve olabildiğince iyi şeyler yemeye çalışan bir insandı. Tabi 23 yaşında basanın kaybedince artık anneye birlikte hayatını idame ettirmeye çalışıyor. Söylemek istediğim çok önemli bir şey var. Bu belki gelecekteki gençlerin de yetişmesinde rol oynayacaktır. Bir kere insanlar çocuklarını tepeye çıkarmamalılar. Neredeyse orada tutmak gerekiyor. Bu önemli bir şey ve ben oğlumu öyle büyüttüm. Benim bir tane oğlum var. Öte yandan başka bir şey daha söyleyeceğim. Gözü görmüyor, yaşlanmış kadın, tek başına evde yaşıyor ve Akatlar'da oturuyorlar. Tam Akatlar'ın içine girerken o caddede oturuyorlar. O zaman gaz sobaları var. Gaz hortumlarla kapıya kadar geliyor, (...) boşaltıyor. (....) içerde uyurken annesine komşular yardım ediyor o gaz bidonunu vesairesini doldurmak için. Dolayısıyla sorumsuzluğu o kadar iyi taşımaya başlamış ki, siz ondan sonra bunu beklerseniz olmuyor, olamıyor. O yüzden gerçekten şimdiki gençlerin, herkesin çocuklarını mutlak surette, eğitirken çok dikkat etmeleri gerekiyor. O sorumluluk kavramını çok iyi vermek gerek.

Eşim de sosyoloji mezunu. Önce (...) gazetesinde çalıştı. Ben bu arada üniversitedeki hikâyede anlatmadım o sağ sol çatışmaları, işte Deniz Gezmişler... 73 mezunuyum. Deniz Gezmişler, Mahir Çayanlar dönemini üniversitede işte, kapalı kalmamız, gençlerin öldürülmesi, taşların, sopaların üzerimizden geçmesi, çok ağır vakalardı. Gerçekten çok ağır vakalardı. Amfilerin basılması, okulların kapatılması, okulların son yıllarda sürekli kapanması, korkunun, insanlar üzerinde aşırı otorite baskısı... Yani gerçekten üniversite hayatım sıkıntılıydı ama her şeye rağmen biz bir şekilde üniversiteli olmanın tadını çıkarmaya çalışıyorduk.

O arada ben onun tezini bitirmek durumda kaldım. Çünkü tezini yapamadı, yapmaya zorlamıyor bir türlü. Onun tezine yardım ettim, tezini tamamladı, mezun oldu. Bu arada geldi, babamdan istedi. Babam vermek istemedi. Kesinlikle 'benim verecek kızım yok' dedi. Babama orada karşı çıktım yine. Alışkınım karşı çıkmaya çünkü. 'Baba, ben evleneceğim, evlenmek istiyorum' dedim, 'Ama mutlu olamayacaksın' dedi, 'ben çok seviyorum, evlenmek istiyorum' dedim. Hatta yemek masamız var, etrafında karşılıklı konuşuyoruz. 'Peki' dedi ama nişandaki bir resmini göreceksiniz benim yanımda oturuyor böyle, yüzünden ne deyip demek istemediğini çok net görüyorsunuz. Basit bir nişan yaptık ve sonra da Beyoğlu Evlendirme'de evlendik. Akat apartmanına gelin oldum. Akmerkez'in tam karşısında, yedinci katta. Evlendim, gittim oraya.

Fakat, çok önemli fakat burada. Ben böyle sevgi ile büyümüşüm. Şimdi şöyle bir kavram var. Çok büyük bir hata, gerçekten çok büyük bir hata... İnsanın değişmesi asla mümkün değil. Neyse odur, bu kesinlikle böyle bir gerçek. Öte yandan bir ortamda olmak farklı bir şey, sokakta olmak farklı bir şey. Siz bir eve giriyorsunuz, gelin oluyorsunuz, işte vesaire. Sonuçta o ortamı paylaşıyorsunuz. Ekmeği paylaşıyorsunuz. Her şeyi paylaşmanız gerekiyor. Sorumluluğu taşımak, paylaşmak gerekiyor. Ama (...) bunları yapmakta, giderek, giderek... Bir şeyler yetmiyor ona, belki de o da aradığını bulamadı bende. Bilmiyorum, olabilir yani. Çok böyle frapan bir kadın değilim. Hiçbir zaman da olmadım. Ama kendime dikkat ederim. Bana ne yaklaşıyorsa onu yaparım. Kendim neysem oyum. Böyle bir gerçekliğim var benim. Başkası için onu değiştiremem, yapamam yani, mümkün değil. Ama tabi ki ondaki bakış açısı biraz daha farklıymış. Zaman içerisinde onu algıladım. Böylece bizim evliliğimiz 12 yıl gibi bir

süre devam etti. Ama bu arada çok fazla tartışmalarımız oldu, gerginlikler oldu, ses tonlarının çok yükseldiği dönemler oldu. O kadar enteresan bir hayatımız vardı ki, yani benden kaynaklı olduğunu zannetmiyorum. Böyle bir hezeyan akabinde tekrar bana sarılıp, özür dileyip dışarı çıkmak, yemek yemek, sokağa çıkmak, gezmek... Yani tırnak içinde şu anda 'sıradan' dediğimiz yaşam biçimleri var ya, ben hepsine gülerek, tebessüm ederek bakıyorum. Böyle bir gerçekliğin içindesiniz ve bu gerçekliğin içinden çıkıp çıkmama kararını vermekte de zorlanıyorsunuz. Bir ara bayağı bir ayrı yaşadık falan. Boşanma noktasına kadar gittik. Sonra tekrar barıştık. Bu arada ben tabi ki eş durumundan -bu hayatımda çok önemli çünkü- Alibeyköy Lisesi'ne atandım. İstanbul'a geldim, Alibeyköy Lisesi'nde çalışıyorum. İki buçuk yıl, 78, 80'e kadar orada çalıştım. 12 Eylül 80 darbesi oldu.

O hepimizin kırılma noktası. Mesela ekonomi çok kötü. Bir yığın yokluk var. İşte sana yağ bile yok. Benzin yok. Ama bu arada eşimde şöyle bir şey var. Bunu söylemeden edemeyeceğim. Sorumsuzluğunun yanı sıra dışa dönük davranışlar başladı. Bu aldatma noktasında mı değil mi, o kadarını teşhis edemedim ama, mesela benzin kuyruğunda birisiyle tanışıyor, sohbet ediyor, çay için geliyor falan. Tabii arkası vardır, önü vardı, onu bilemem. Öyle bir hikâye. Ben Alibeyköy Lisesi'nde çalışırken öğretmenler boykot yaptı. Zaten orası kurtarılmış bölge, Alibeyköy. Tamamen solcuların elinde. Gerçekten son derece yoğun yaşandığı bir yer... İşçi sınıfı. Gerçekten insanlar büyük bir yokluk içinde yaşıyorlar. Biz öğretmenler boykot yaptık. Okuldayız, derse girme, böyle bir durum. Öğrenciler de gelmediler. Böyle bir şey, ama nedenini şu anda gerçekten hatırlamıyorum. Üzerinden çok geçti çünkü. Kırk yıl geçmiş. Bize soruşturma açtılar. Biz, derse girmedik, herhangi bir şey yapmadık dedik. Soruşturma sonunda bizi dağıttılar. Okul müdürünü, müdür muavinlerini, beni, ... Beni önce, Yeşilköy Ellinci Yıl'a atandım. Oradan da Mersin'in Gülnar kazasına sürüldüm. Bu arada askere gitti, askerlik yapmamıştı.

12 Eylül olaylarını anlatmayayım. Asker geldi, anlatmayayım, geçeyim. Herkesin bildiği, basından da çok fazla duyduğumuz birtakım gerçekler.

Gülnar kazasına gideceğim. Ama ben Gülnar'a nasıl gideceğim? Hayatımda Mersin, Gülnar, hiç gitmediğim yerler. Anneannem bana dedi ki, bakın anneannemle dedemin hayatımda ne kadar önemli yeri var. Onların ne kadar mükemmel olduklarını, ben 80 yılından bahsediyorum, anneannem herhalde, kaç yaşında. 89'da vefat etti anneannem yani düşünün. Dedi ki benim orada halamın kızı mı var dedi, halamın bir şeyi var beraber gidelim dedi. Bizi koydular otobüse, anneanne, torun, ben koca kadın, ondan sonra... Mersin'e giderim, otelde de kalırım o sorun değil ama eşim asker, tek başıma, Mersin nasıl bir yer, hiç bilmiyorum. O tabi çok kötü bir şey. İstanbul dışına çıkmamak, sadece yazlık yerlerine gidip hay hay huy tatil yapıp, denize girmek, çıkmak... Hayat böyle bir şey değil.

Gittik anneannemle. Biz on beş gün teyzenin evinde kaldık. Ama anneannem görmek istiyordu, teyzeyi de oradaki hanımı da. O kadar cici insanlar ki, oğulları var iki tane, bir kızları var. Nereye oturtacaklarını bilemiyorlar. Sonra bindik otobüse, Gülnar'a gittim. Gülnar bildiğiniz dağ kasabası. Gülnar Lisesi, nerede kalacağım, ne yapacağım? Okul müdürü ile konuştum. Mersin'de bir ilişkim olduğunu... Mersin Lisesi'nde coğrafya öğretmeni idi galiba. Ve ben orda resim öğretmeni bir hanım vardı,

benim evimde kalabilirsin dedi. Hiç tanımadığımı bir insanın evinde kalmak durumundayım. Orada kalacak bir yer yok, bir lojman yok, hiçbir şey yok. Ben orada, o kızcağızla beraber üç gün kaldım. Hayatımda yaşamadığım şeyleri yaşadım. İnsan yaşıyor mu yaşıyor. Evin tuvaleti dışarda. Dışarda derken, bahçe falan değil, bahçe dediğiniz zaman bir çiti olur, bir şeyi olur. Bahçe falan değil, sokaktasınız yani. Gece kalksanız çıkamazsınız, mümkün değil yani. Ve tabi ki basit bir tuvalet. Neyse, orada üç gece kaldım. Müstafi olmamak için görevi yapmak durumundaydım çünkü. O ara eşim de Burdur'da askerdi. Ben Burdur'a gitmiştim ziyarete. Dört aylık askerlik yaptı zaten. Dört ayda üç kere gittim. Sonra Mersin'e döndüm. Hamile olduğumu bilmiyorum. Haberim yok hamile olduğumdan. Ben Gülnar'a çıktım, dağ kasabasına, orada üç gün kaldım. Ondan sonra da görevi imzaladım, döndüm geldim. İstifa edeceğim. Çünkü orada nasıl yaşayacağım. Geldim, böyle oturuyoruz. Teyze meyve soymuş, teyze, ben, kocası-anneannem döndü, ben orada biraz daha kaldım-oturuyoruz, meyve yerken ben sandalyeden küt diye düştüm, kafam yarılmış, burası. Ondan sonra beni kucaklamışlar, hastaneye götürmüşler. Teyzeye hamile olduğumu söylemiştim. 'Hamile' dedim, 'ona göre.' Bayılıp şey yapmamışlar, ayıltmışlar. Buradaki dikişi dikmişler. Beni getirdiler, ben birkaç gün daha onlarda kaldım. Tabi hamilelik sürecinde tansiyonumun inip çıkması beni yordu. Sonra İstanbul'a geldim. 11 Kasım günü istifa dilekçemi verdim. Eşim de dönmüştü askerden. O gün dershanede işe başladım. Sosyal bilgiler derslerine, işte felsefe falan derslerine girmeye başladım. Sonra 1982'de oğlum doğdu. 1 Mayıs doğumlu benim oğlum.

Bu arada evlilik çok sevimsiz, çok şey değil böyle. Gidiyor geliyor, devam ediyor da sorumluluk taşıyamaması beni çok yoruyordu, çok yıpratıyordu. Tabi ki annemle babam bana artık iyice kırgınlar. Çok fazla benimle iletişim de kurmuyorlar. (...) görmek istemiyorlar. Çünkü beni üzdüğünün farkındalar. Ama kardeşlerimle görüşüyorum, orada bir sıkıntı yok. Kız kardeşim Nişantaşı'nda oturuyor, evli. Dolayısıyla öyle bir sıkıntımız yok. Biz Akatlar'dan 1 Levent'teki, hemen gazetecilere inen köşedeki evi tuttuk, orada oturduk.

Sonra eşim (...) gazetesinden ayrıldı, (...) asansör firmasına geçti.

Amerika'da sosyoloji okuyor (...) mezunu, çok sevdi. Bir de herkes ona böyle taviz veriyordu. Böyle de bir olay var. Geç uyanıyordu. Bir türlü sabah erken uyanamıyordu. 'Sen böyle geç gelmeye devam edersen işten atacağım seni' demiş. O da ona demiş ki 'ben biraz geç geleyim, isterseniz gece saat sekize, dokuza kadar çalışayım. Yeter ki ben dokuz buçuk gibi buraya geleyim. Kalkamıyorum.' Kabul etmiş, oğluna hasret zaten, oğluna da benziyor birazcık. Oğluna da benzediği için ona tavizkar davranmış. (...) fabrikası sonra karşıya taşındı. Karşıya taşınınca 'karşıda ev tutalım' dedi. Ben de şeyde çalışıyorum: Bak egoizme, kadının yok sayılmasına, kadının sorumluluklarının nasıl taşınmaması gerektiği, yani, buradan sonra söyleyeceğim altı yedi yıl kadının çok ötekileştiği, yok sayıldığı bir süreç. 'Orada oturalım, ben her gün köprüyü arabayla geçmeyim' dedi. Ben, ben ne olacağım yani. Ben de Çemberlitaş'ta çalışıyorum. (...) bir yıl çalıştım. O arada tabi ki benim özgüvenim biraz galiba fazla imiş ki, mesela sosyal bilgiler dersi diye bir ders yok, (...) var, (...) gittim. (...) müdürü. Dedim ki, 'ben böyle böyle bir ders veriyorum. Buraya da bu dersi koyabilir miyiz?' dedim. Ondan sonra, ben talibim, dedim. Yapabilir misin? Yaparım dedim. Endişeniz olmasın dedim. Adamda bana peki dedi, hiç hayır demedi.

Ondan sonra ve ben orada aşığı yukarı 90 yılına kadar, eğitim yılı oluyor tabi ki orada çalıştım. Ve öylesine çalışıyordum ki, delicesine yani. Tabi ki orada belki para kazanmak önemli bir şey, ama oğlum var, ondan sonra, öte yandan ev var, evdeki gözü görmeyen bir yaşlı kadın var. Bütün bunlar var. Ve ben sabahleyin altı buçukta kalkıyorum, köpeklerle birlikte sokağa çıkıyorum, bir arkadaşımız vardı, o bizi arabayla bir köşeden alıyor, dört arkadaş. Ve biz Çemberlitaş'a geliyoruz. Ondan sonra da tekrar aynı şekilde geri dönüyoruz. Ya da oradan vapurla gidiyorum, geliyorum. Ama ne kadar egoist ne kadar ben merkezli, hani ataerkil mi, belki de ataerkil bir yapı. Çünkü ben konuşabilen bir kadın olduğum için onu öyle kabul etmiyorum. Fakat şöyle bir şansım oldu. O bakımdan çok şanslıyım. Şimdi on altı aylık, biz eee, on on altı, on dört aylık falandı sanırım herhalde, on dört aylıktı. Yaz tatilinde, tabi Mayıs'ta doğdu, bir yaşında Temmuz'da tatile çıktık arabamızla. Ve de şey, arabayla bütün kıyı kıyı gittik, bütün Ege'yi dolaştık, ondan sonra, oradan döndük geldik. Fakat orada tabii bu hikâye önemli bir hikâye, söyleyeceğim. Herkes için çok önemli şeyler Dinleyenler bence bunları önemsemeli, orada durup düşünmek gerek. Son gelmek üzereyiz, çay içiyoruz böyle, Bodrum'u bilirsiniz. Eski Bodrum ama yani. 1983 yılındaki Bodrum. Kaç doğumlusunuz bilmiyorum. 83 yılındaki Bodrum'dan bahsediyorum. Orada son çaylarımızı içiyoruz, çıkacağız, yola çıkacağız, arabamızla birlikte yola çıkacağız. Orada satılık bir tekne var, ahşap bir tekne. 8,5 metre büyüklüğünde. Üzerinde satılık yazıyor, teknenin adı (...). Tekneyi alalım mı? Nasıl alacağız dedim yani. Ben dedi, bir gidip konuşayım bakayım dedi. Tabi o zaman, o arada kendisi (...) den ayrılmış, asansör firması kurmuştu. Yani bütçesi iyiydi, fena değildi. Çok iyi değil ama iyiydi yani. Ondan sonra gitti konuştu, geldi ben dedi tekneyi satın alıyorum. Ee peki. Beş yüzdü, beş yüz lira o günün parasıyla ki, şimdi kaç lira eder bilmiyorum. Bakmak lazım. Ondan sonra peki dedim nasıl ödeyecen. Biraz birikmişler var dedi, öderiz dedi. Peki dedim. Bu arada şunu söylemek istiyorum. Benim maaşıma bir gün elini sürmemiştir. Bir gün kaç para aldığımı bilmez. Ne istiyorsam kendim alırım. Kesinlikle para konusunda benim maaşımı bilmeyen bir insandı. Ev kirasını, böyle bir iş bölümümüz vardı, ev kirası, elektrik parası, yakıt falan falan falan hepsini o ödüyordu, mutfak masrafını da ben ödüyordum. Yani böyle bir dağılımımız vardı. Parama elini, elini parama sürmüş bir insan değildir yani, hiç öyle bir şey yok. Ama sorumsuzluğunu, dağları, tepeleri, Uludağ'ı aşar, o kadar söyleyim. Zaten tekneyi almasından belli değil mi? Ondan sonra dedi ki, ama dedi, benim dedi, bu gece burada kalmam lazım dedi. Satış işlemleri için dedi. Sizi dedi otobüs, otelle ilişkimizi kesmişiz falan filan, otobüse koydu Bodrum'dan ve biz geldik. Nasıl geldik hatırlamıyorum. Yani zor geldiğimizi zannediyorum. Ulusoy muydu, işte Varan mıydı, neyse. Geldik evimize, ertesi gün de o geldi. Bir gün sonra da kamyonun üzerinde bir ahşap tekne, bir o zaman şeyde oturuyoruz. Bostancı'da oturuyoruz. (...) diye bir sitede oturuyoruz. Önümüz lebi derya. Deniz, adalar falan çok güzel bir manzara vardı. On birinci katta oturuyorduk. Ondan sonra tekne de yan bahçeye geldi, öylece kondu. Neyse. Bu arada ben birisini arıyorum. (...) bakacak ki, ben işe başlayacağım. Çünkü biliyorsunuz Ağustos'un on beşi mi, on sekizi mi ne dershaneler başlıyordu. O arada pusete koyuyorum, Bostancı sahili çok güzel, Bostancı sahiline gidiyoruz. Oturuyor çay içiyoruz onunla. O da etrafa bakınıyor, hava alıyor, öyle geliyoruz. Apartmanımın yolun karşı tarafında bir hanım bizi gözlüyormuş böyle. Biz gidip gelirken. Tesadüfen o Bostancı çay bahçesinde onlarla karşılaştım. O bizi gözlediği için o beni tanıyor, ben tanımıyorum. Bana dedi

ki, merhaba dedi. Yeni mi taşındınız dedi. Uzun mu, detay mı anlatıyorum, bilemedim. Detaylı mı anlatıyorum? Şey, dedi, yok dedi, yeni taşındık dedim. Sohbet ettik. Ben dedim, bakıcı arıyorum, madem dedim, siz dedim, Bostancı'nın yerlisisiniz, babası merkez bankasının şeyiymiş, veznedarıymış yani o kadar kadın, çok tatlı bir hanım. Dedi ki bir hanım var dedi, ben size onu tavsiye edeceğim dedi. Söyleyeceğim dedi, aradı, yok dedi, kocası rahatsızmış, bakamıyormuş dedi. Bir de oğlu var cici annenin. Oğlu demiş ki, eğer bebek güzelse demiş, anne demiş, biz bakalım demiş, sen al demiş. Oğlan da lise ikiye gidiyor. Camdan bakmış. Anne ne olur alalım, biz bakalım, sen bak, demiş. Şimdi hanım ojeli, kırmızı ojeli, makyajlı, çok şık. Ondan sonra dedi ki bana biz bakacağız, dedi. Nasıl bakarsınız siz dedim. Bakacağım dedi, ben bakarım... Ben tabii havalara uçtum. Yani apartmanım burada, kadıncağız burada oturuyor, ben sabah bebeği bırakıcam ya da işte babası bırakacak. Akşam da gelip alacağım. Evde büyüyecek, bir ailede büyüyecek. Ve nitekim ilkokulu bitirinceye kadar baktılar. Yani onun çocuğu oldu. çok şey öğrettiler, çok şey öğrettiler. Verdiğim para belki iki katıydı başkalarına göre. Ama helal olsun. O kadar iyi baktılar ki oğluma anlatamam. Haklarını ödeyemem. Her şeyi öğrettiler. Sadece bakmanın ötesine geçtiler yani. Çok şey öğrettiler. Ne bileyim paylaşmayı öğrettiler. Elini kolunu kullanmasını öğrettiler. Alet kullanmasını öğrettiler. Yani bir ana okulunda, bir sene verdim onu, dört yaşındayken anaokuluna, zaten erken gitti okula. Beş buçuk yaşında gitti okula. Okula gitmek istedi. Çok istedi. Yürüye yürüye git dedim ama tabi bu da benim bir başka pişmanlığım. Yanlış yani bir öğret, bir eğitimcinin yapması. Hani yine diyeceğim burada. O kadar istiyor ki. Ben Dershaneye gidiyorum. Ne olur dedim, şunu götür. Almazlar, zaten küçücük bir çocuk. Ama dedim, hani bir okul müdürü desin ki, oğlum daha küçüksün. Hani resmi bir yerden bir şey gelsin kulağına. Akşam eve geldiler, beş lira kayıt parası verdik ve kaydettim dedi. Orada müdürü bile ikna etmekten... öyle değişik, çok değişik. Anlatılır bir şey değil. Kötü mü, hayır. Ama değişik. Sonuç itibarıyla büyüttüler. O benim şansımı. Okuldan geliyordu, onlara gidiyordu. Onlar onu alıyorlardı. Ve de ben eve gelince onu alıyordum, eve getiriyordum. Böyle bir şey, ilk okul dördüncü sınıf, üçüncü sınıftaydı. Biz artık (...) ile artık dozu, başka şeylerin dozu artmaya başladı. Romanya'ya gitti, iş için gitti. Ama orada başka şeyler oluştu. Çok hoş olmayan, sıradan, sıradan erkeklerin yaptığı türden bir davranış içerisine girdi ve ben boşanmaya karar verdim ve de boşandık. Boşandık ama enteresan bir şey, böyle söyleyeyim, bir tane ev almıştık, Göztepe'de. Asansör karşılığı bir ev yapılmıştı. Ve biz oraya bir bir buçuk ay sonra taşınacaktık. Ev bitmek üzereydi. Ve de oturduğumuz evir sahibi de evine gelme kararı almıştı. Yani evi her halükârda boşaltacaktık. Şimdi boşanma kararı aldım ama bir anda ev bulmam lazım, eşya düzenlemem gerekiyor, çocuğum var, düzeni bozmamam gerekiyor. (...) bırakmamam gerekiyor. Burada çok büyük travmalar var ama ben o travmaları hep kendim, kendimi tedavi ettim yani. Hep dik durarak. Ve de oturduğum binada, çok büyük bir bina idi, 81 daireli kocaman bir (...) sitesiydi, çoğu denizcilerin, denizci ailesiydi. Oturduğum binanın ikinci katında bir daire boşalmış. Ben hemen orayı kiraladım, nasıl olsa onlar gidecekler yani. Nasıl olsa orası boşalacak. Bir de iki kapısı var. Birbirimizi görmemizin imkânı yok yani, göremeyiz. Hemen orayı kiraladım, eşya koydum. Evden annemin birtakım eşyalarını aldım. Yukardaki mutfak eşyalarının hepsini aşağı aldım. Buz dolabını, çamaşır makinamı, bütün bana ait olan her şeyi aldım. Kendi yatağımı da aldım, ona bir yatak bıraktım şöyle tek kişilik. Bir de gelinliğimi bıraktım kapının arkasına ve çıktım. O evde yoktu ben bunları yaparken. O

Romanya'daydı. Romanya'ya gitmişti bir iş şeyinden dolayı. Bir gecede evi boşalttık. Sonra (...) iyi oldu, çünkü birkaç akşam, her akşam hemen hemen çıkıp babasını görüp geliyordu. Bu bir geçiş oldu ona. Yani hemen pat diye böyle kopmadı babasından. Koparmak gibi bir derdim de yoktu zaten. Sonra mahkemeye gitmedim. Boşanma mahkemesine gitmedim. Dilekçe verdim. Ne deniyor, ona, unuttum şu anda. Dilekçe verdim. Aynı avukat ikimizi, zaten avukat da arkadaşımızdı. Onun arkadaşıydı. İkimizi birden... fakat boşanırken diyor ki 'hanımım çocuğa bakamaz, velayeti ben alacağım' diyor. Güven meselesi, ne kadar büyük bir hata. Ben ona o kadar güvenmiş ki, öyle bir yapmayacağına, çünkü benimle yaşıyor. Onun, yine onun derdi şu, benim özgürlüğümü sınırlamak, kısıtlamak. Peki, tamam, oldu... Ben hemen annemin amcasının torunu var. Dedim ki, benim avukatım olur musun? Hemen velayet davası açtım, birtakım delilleri de, yani bir takım şeyleri de koydum, bir celsede de oğlanın velayetini hemen, hemen geri aldım. Dolayısıyla da sade kendi yaptığı saçmalıkla kaldı. o onu biliyordu. Beni kontrol edecek. Ben ondan izin isteyeceğim, 'ben tatile gidiyorum, izin verir misin?' Ben bilmem seyahate gideceğim, izi... Yok öyle bir şey. Öyle bir dünya yok yani. O tarihten sonra doğum günü, mezuniyet günü, ya da işte benzeri günlerde bir arada olduk. Sokakta yemek yedik birlikte. Birkaç kere evimize geldi, yemek yedi bizimle. Ama o kadar yani. Çok fazla hayatımın içine almadım, alamazdım zaten. Malvarlığı vardı, ben onların hiçbirini istemedim, yani hiçbirini istemedim. Benim parayla pulla ilişkim yok, ben zaten çalışıyorum. O arada tabii boşanınca, 90 yılında, 90 yılının Mart ayında boşandık, dedim ki artık yeniden dershanecilik (...) ben ve ona bakmak zorundayım... O arada (...) öğretmen alıyordu 90 yılında. Hemen müracaat ettim, mülakat yaptılar. Mülakatta da aldılar ve ben 90 yılından 2005 yılına kadar (...) da çalıştım. Bölüm başkanlığı yaptım, öğretmenlik yaptım. Tabi o zaman saati belli, gidişi belli, gelişi belli durumun. İki yıl o Bostancı'daki evde oturdum. (...) ilkokulu mezunu... Ondan sonra o arada anneme başka bir ev yapıldı Florya'da, başka bir daire yapıldı. Babamla annemin oturduğu daire boşaldı. Annem dedi ki 'İstersen kızım bu ev boş. Kendin gel bu evde otur. Kardeşlerin çok yakın, çünkü iki kardeşim karşılıklı oturuyorlar, inşaat mühendisi olan iki kardeşim. Annemin evi biraz daha uzakta. Ondan sonra sen bahçeli güzel evde otur, hani daha uzun senin evde olmadığın saatlerde kira da ödemezsin. Bana makul geldi tabi. ve Florya'ya taşındık. 92 yılında Florya'ya taşındık. (... ..) lisesini kazandı burslu olarak, orada okudu. Ben de işte öyle. Ana oğul yaşıyoruz gayet düzgün. Hiçbir sorunumuz yok. Hiçbir sorunumuz yok. Annem hakikaten akşam üzeri gidiyor. Süt şişesini alır, sütünü içer. Çizgi film izlerdi. Akabinde de ben geliyordum. Aramızda taş çatlasın bir saat bir buçuk saatlik bir zaman. Ve anahtarı var, içeri giriyor, çıkıyor, yani öyle bir sorumluluğu var. Annem de bakıyor, sonra annemle beraber oluyoruz. Zaten Florya çok güzel bir yer o tarihlerde. Biz 97 yılına kadar Florya'da oturmaya devam ettik.

Fakat bu arada ben kendim (...) Lisesinde çalışıyorum. Balmumcu'da. Ana oğul aynı okuldayız. Servisle git gel it gel o kadar uzadı ki yol artık, servis çok zor. 'Ben taşınacam anne' dedim. Ya dedi, sen deli misin, işte bilmem ne bilmem ne...'Hayır' dedim, 'ben sinemaya gidemiyorum, tiyatroya gidemiyorum, konsere gidemiyorum, arkadaşlarımla sık sık görüşemiyorum.' Hayatım Florya'da daraldı. Ya benim gerçekten araba almam lazım... Bu arada benim bütçem elvermiyor, ben bu kadar bir yükü... ben anca oğlumla hayatımı idame ettiriyorum. Evet iyi para alıyorum, kötü para almıyorum ama... Bunları, yok yani. Ve annem bana küstü, üç ay benimle konuşmadı.

Ben Beşiktaş'a geldim. İhlamurdere'de güzel bir daire buldum, üçüncü katta. Tertemiz, adam kendisi özel yapmış, o Bodrum'a taşıyormuş. Tertemiz, (...) apartmanında üçüncü katta, evi tuttum, eşyaları taşıdım. Annem üç ay evime gelmedi, benimle konuşmadı. Olabilir. Ama benim konforum her şeyden daha önemli. Benim ve oğlumun konforu her şeyden daha önemli, bir delikanlı yetişiyor. Hayatın içinde olmalı, eğriyi doğruyu görmeli. Orada tamam, orada komün halinde, kuzenleri var. Dört tane kuzeni var. Kardeşimin evinde havuz da var. Gidiyor, onlarla bütün yazı geçiriyor, falan filan. Ama olmaz, yetmez yani. Bana göre yetmez. Neyse bir süre sonra annem de gelmeye başladı, ondan sonra hiç de bir şey olmadı yani. Yani kararımı yerine getirmiş oldum, gerçekleştirmiş oldum. Benim hayatımda çok böyle şeyler var. Çok böyle ani hareketler var.

2000 yılında (...)’un müdürünü... o yıl okul müdürünü aldılar, görevden aldılar. Okul müdürü o kadar iyi bir adam ki, böyle baba, gerçekten baba yani. Hani ‘cebinizde para var mı?’ diye sorabilen bir insan. O kadar iyi bir insan. Nedense aldılar onu, olabilir. Başınıza bir tane müdür geldi. Hala çalışıyor mu bilmiyorum. Sürekli bir hüt hüt, hüt hüt. Allah’ım ya rabbim, herkese hakaret, herkesi ağlatıyor, herkesi bayıltıyor, herkesi... Neler yapıyor, anlatamam size yani. O da biliyor zaten onu sevmediğimi. Kendine göre adamlarını getiriyor. Zaten öğretmenlerin çoğu kadın biliyorsunuz. Çok değerli hocalar var, onları, kadıncağızı bayılttı. Yani bayıldı. Herkese böyle bir kötülük yapıyor. Böyle bir acayip, despotik, otokratik bir yapı olamaz, olamaz. Bir dedikodu kazanı, herkesle sürekli dedikodu yapıyor, konuşuyor. Onu odasına çağırıyor, bunu odasına çağırıyor, bilmem ne bilmem ne... Bir gün toplantıdayız, konuşmaya başladı. ‘Hocam’ dedim, ‘haksızlık ediyorsunuz’ dedim. ‘Biz yıllardır bu okulu’ dedim, -ben bölüm başkanımı o zaman- ‘biz bu okulu’ dedim, ‘yıllardır emek verdik’ (...) dedim. ‘Bu okul’ dedim, ‘1300 öğrenciyi, kapasiteli bir okul haline getirdik’ dedim. ‘Siz’ dedim, ‘bunları söylemek hakkına sahip değilsiniz’ dedim. Değilsiniz, yok böyle bir hakkınız yok yani. Ama, dedim, bu beni atacak, kesin bu beni atacak. Fakat o beni atmadan ben kendim, kendim yolumu çizeyim. Bir tarih öğretmeni arkadaşım vardı, genç çok genç kızım benim... Genel müdüre çıktım, bizim genel müdürümüze çıktım. Genel müdür beni aşırı severdi, çok severdi. ‘Bakın’ dedim, okul böyle böyle böyle... Ben bütün bunları duyuyorum, biliyorum. O yüzden ben bu okulda çalışmak istemiyorum. Bu okul hiç doğru bir okul değil benim için. Bu kadar despotik bir yapı doğru bir şey değil. Okul kan kaybedecek hocam, beni buradan alın, dedim. ‘Tamam’ dedi, (...)’e alıyorum seni, dedi, (...) Lisesine dedi. Ve ben (...) ikimizi birden (...) lisesine aldı ve biz orada çalışmaya devam ettik.

Tabi ki bunlar hep benim hayatımda döngüler, sürekli böyle bir çıkış, işte başkaldırı, hiçbir şey... ben öyle hiç baskıya, otoriteye gelemem yani. Hiç gelemem, kesinlikle öyle bir iş yapamam. Yumuşak bir insanım ama kimse benim haklarıma tecavüz edemez. Yok, öyle bir hakkı yok. Ben orayı inşa etmişim. Koridoru görseniz, koridor sosyal bilgiler, felsefe kokuyor yani her tarafıyla. Sen o hakkı nasıl, o emeği nasıl yok edebilirsin. Sen kimsin yani? Müdür olabilirsin.

İşte ondan sonra 2005 yılına kadar orada çalıştım. Sonra 2005 yılında okul İngilizce felsefe verme kararını döndü. İngilizce felsefe vermeye dönünce bana ‘güle güle’ tabi. Normalde benim İngilizce felsefe verecek, sosyoloji verecek backgroundum yok. O yıl (...) Lisesi, Part time –ama ben bu arada emekli oldum. O müdür beyin o

tavır, o tarzı 2000 yılında benim emekli olmama neden oldu ve ben kendimi garantiye aldım, emekli oldum, sonradan da emekli olarak 2000 yılından beri çalışıyorum. 20 yıldır emekli olarak çalışıyorum- 2005 yılında (...) Lisesi felsefe öğretmenini arıyor. İhtiyaçları var, part time. Tamam, (...) var, o çağırdı beni. Ve ben 2005 yılında girdim, 2014 yılında oradan da emekli oldum, yaş haddinden emekli oldum. Çok güzel yıllarım oldu (...) Lisesinde. Son derece demokratik, özgür, düşüncelerinizi, yapip etmelerinizi, eylemlerinizi, fikirlerinizi, üslubunla söylediğiniz her şeyi rahatlıkla yerine getirebileceğiniz, gerçekleştirebileceğiniz bir ortam oluştu. Ve ben orada çok mutlu çalıştım. Emekli oldum, artık tamam. 2014 yılının haziranı, eylülünden sonra sadece emekli maaşına kaldım. Bir yıl sonra (...) lisesinden hocam, siz çok dinlendiniz, bize haftada iki gün gelir misiniz? Ne olur? İki gün onlara gittim. Ertesi yıl (...) Lisesinden ‘Hocam, lütfen size çok ihtiyacımız var, ne olur haftada bize üç gün ya da iki gün gelir misiniz? Ve hala da gitmeye devam ediyorum, çalışıyorum. Çünkü mesleğimi seviyorum, öğrencileri çok seviyorum ve işimi çok seviyorum.

Tabi ki sadece öğretmenlik yapmadım, çok şey yaptım. Çok şey yaptım. Hiçbir şeye hayır demedim iş hayatımda. Hep kendimi bir tık daha yukarı çıkarmaya, bir tık daha yukarı çıktım. Daha yukarı çıkmaya çalıştım. 96 yılından beri felsefe olimpiyatlarını yapıyoruz. Dün bir resmimizi koymuş arkadaşımız, onu paylaştım hatta. Çok büyük emek tabii ki bu. Felsefe platformunda çok çalıştım. (...) lisesinde çok şey yaptık. Hukuk çalıştayları, insan ilişkileri, felsefe günleri, sosyoloji günleri, o kadar çok şey yaptık ki, ama ekip olarak tabi ki... Ben sadece lider ve mihmandarlık yaptım onlara. Yaşım onlardan çok büyük. Kır beş elli yaşında gençler, ama hiçbiri de bana ‘hayır’ demediler. Okul müdürleri de hiçbir zaman hayır demediler. Bütün projelerimizi gerçekleştirdik. Gerçekleştirmeye de devam ediyoruz. Şu anda öğrencilerimle online ders yapıyorum, inanmayacaksınız, kimseye inandırıcı gelemeyiz, ne desem yapıyorlar. Sınıfta konuşuyoruz, tartışıyoruz, ‘hocam bu çok güzel oldu’ diyorlar. Yani, ben, şu anda yaşımlı bilmiyorlar, yaşımlı bilseler belki başka bir şey olacak. Yaşımlı bilmiyorlar, herhalde de çok göstermiyorum ekran karşısında. Benim hayatım böyle.

Oğlum tek, evlenmesini çok istiyordum. Üniversitedeyken bir kız arkadaşı, - şimdi karısı çok şükür- bir kız arkadaşı edindi. Ve de uzun, on yıla yakın, dokuz yıl mı, on yıl mı, çıktılar. Nasıl çıkmaksa işte öyle. İlişkileri çok güzeldi. O kadar, bana göre güzeldi ya da. Benim anladığım anlamda güzeldi. Hiç yüz göz olmadılar ve benimle de yüz göz olmadılar. Yani, zaten ben bir... bunu artık kabul etmem gerekiyor. Mesafeli bir kişiliğe sahipmişim. Çünkü bunu birkaç kişiye teyit ettim. Kardeşlerime sordum, çok yakın arkadaşlarıma sordum. Oğluma, oğlum zaten hep söylüyor. Mesafeyi korumak belki de bizi iyi kılıyor. Şeyi çok severim, başka... Herhalde bir yerlerde bir duruşum mu var, bir şey var. Ne olduğunu bilmiyorum.

Onun üzerine artık ‘Oğlum evlen’ dedim, ‘yeter, kızcağıza günah, ayıp yani.’ Sokakta buluş gel, sokakta buluş gel. Efendime söyleyeyim, hoş bir şey değil. Evlenmek istiyorsa... Yani nedir bilmiyorum tabi. Çok da detay, çok kimsenin hayatına karışmam. Hiç öyle bir huyum yok. Hiç bilmem. Yani kız kardeşimin hayatını bile bilmem yani. Kim bana ne kadar söylerse ben o kadarını bilirim. (...) ‘Anne’ dedi, ‘ben, tamam evlenmeye karar verdim’ dedi. İş iyi, para kazanıyor, arabası var. Ne olacak yani? Ondan sonra demiş ki ona ‘evleniriz ama, ev alalım’ demiş. ‘Bir evimiz olsun,

öyle evlenelim.’ Karar verdiler. ‘Peki’ dedim. Biraz destek oldum, biraz işte kredi aldılar ve 2012 yılının aralık ayında, iki gün sonra, 15 Aralık’ta nikahları kıyıldı.

Sonra benim burada bir şeyim var. Bu bana ait bir şey. Benim kardeşlerimin ekonomik durumu iyi, çok şükür. Çocuklarına, oğullarına, kızlarına, hepsine çok güzel yerlerde düğünler yaptılar. Gerçekten, bildiğiniz uzun düğünler yaptılar. Benim gelinim de biraz böyle başak burcu ve güzelliği seven bir kız. Ben de o dönemlerde çok şükür işte (...) Lisesinde çalışıyorum. Param var, biraz birikimim var. Bir tane oğlum var, dedim ki (...) dedim. ‘Anne’ dedi, ‘yani istiyorsa yapacağım.’ Sen dedim, bir tanesin, madem dedim, kuzenlerin de o şekilde evlendi, hani bu senin içinde şey kalmasın, benim içimde de kalmasın. Yani babasız bir çocuk, işte... Neden hani? Böyle bir duyguya kapıldım. Bu doğrudur, yanlıştır, bilmiyorum. Ben sadece size duygularımı anlatıyorum. Ve de nerede isterseniz orada düğününüzü yapacağım, dedim. Onlar da bana çok şey, çok mütevazı davrandılar. Değil tabii. Baktılar, baktılar, sonunda Fuat Paşa yalısını çok beğenmişler. Neyse 200 kişilik bir düğün yaptım onlara. O da benim düğün hediyem oldu.

Babasına, bu arada tabi ki herkesi düğüne çağırmak istemedim. Halasıyla falan görüşüyorum. Babasıyla tabii...Babası duygu, bence çok değerli bir duygu. Hayır, dedim, o senin baban, senin nikahında olmak durumunda, ben onu nikah yapıyorum ve nikaha çağıracaksın ama düğünde onun yeri yok yani. Düğünü hak etmiyor ve düğünün ziyan olmasını ben istemiyorum. Ve nikah yaptık, işte 15 aralıkta. Arkadaşlarım, çok samimi olmadığım, çok sıcak olmadığım ya da işte bütçemin taşıyabildiği kadarını oğluma nikah yaptık. 15’inde nikah oldu, 22 akşamı karlı bir günde de işte düğününü yaptım. Evlendiler. Şimdi 8 yıldır evliler. Fakat diyeceksiniz ki, tabii ki çocukları var mı? Çocuk istemediler, istemediler. Anne, dedi, istemiyoruz. Tamamdır, dedim. Ben babaanne olmak istiyorum, dedim. Ondan sonra, o da benim hakkım, dedim. Haklarımı da sonuna kadar koruyorum. Ondan sonra, yok biz istemiyoruz. Yani eviniz var, paranız var, hani aç değilsiniz, açık değilsiniz, iyi kötü bir yaşam standardınız var... İstemiyoruz, dediler. Olur, ona da peki dedim. Fakat, benim dediğim oldu. İki ay önce 2 Ekim, benim doğum günüm 1 Ekim, günü benim bir torunum oldu. Pandemi çocuğu oldu. Ama o önceden hamile kalmıştı tabi. Şubatta bana hamile haberini vermişlerdi. İşte şimdi iki buçuk aylık (...) var, dünyanın en tatlı torunu. Şimdilik böyle. Benim hayatım bu. Çok şey var tabi. Bu kadar yani. Böyle. Bilmem her halde yeterli. Teşekkür ediyorum beni dinlediğiniz için.